

ร่างฯ แสดงประเด็นการพิจารณาร่วมกับผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง
ทางการเมือง

เหตุผล

เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้เปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่และ
จำนวนองค์คณะผู้พิพากษา ตลอดจนหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ประกอบกับบทบัญญัติเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมืองที่ใช้บังคับในปัจจุบันหลายมาตราที่มีความไม่เหมาะสม ทำให้เกิดข้อขัดข้อง
ในทางปฏิบัติ สมควรแก้ไขปรับปรุงไปในโอกาสเดียวกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้

ร่าง
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....
.....
โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญา
ของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

.....
.....
.....
มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรง
ตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒

(๒) พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย
วิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่ข้อความจะแสดงไว้เป็น
อย่างอื่น

“ศาล” หมายความว่า ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
“คณะกรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ

“ประธาน ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการ
ทุจริตแห่งชาติ

“กรรมการ ป.ป.ช.” หมายความว่า ประธานหรือกรรมการป้องกันและปราบปราม
การทุจริตแห่งชาติ

“ผู้ไต่สวนอิสระ” หมายความว่า บุคคลซึ่งทำหน้าที่ไต่สวนหาข้อเท็จจริงและทำความเห็นในกรณีที่มีการกล่าวหาว่ากรรมการ ป.ป.ช. (ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย) (ดูอีกที่เมื่อรู้ว่าเอาไปใช้ทำอะไร ดู ธรณ. ๒๓๔ ม.๒๓๖)

มาตรา ๕ นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ห้ามมิให้ศาลอื่นรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา ๖ การพิจารณาคดีให้ใช้ระบบไต่สวนโดยให้ศาลมีอำนาจค้นหาความจริงได้ การพิจารณาของศาลต้องและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา (โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ ทั้งนี้ ให้ศาลค้นหาความจริงโดยยึดสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือของผู้ไต่สวนอิสระ? แล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณาและแต่อาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร (การค้นหาความจริงของศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ศาลอื่น พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย เพื่อให้กระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม ให้บุคคล คณะบุคคล หรือหน่วยงานตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ความร่วมมือในการดำเนินการใด ๆ ตามที่ศาลขอหรือมอบหมาย

มาตรา ๗ ศาลมีอำนาจออกหมายอาญาและหมายใด ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจของศาลอื่น

มาตรา ๘ ให้ประธานศาลฎีการักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และมีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่ใช่ข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับ
เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ (ยกมาจาก ม.๑๙ เดิม)

หมวด ๑
บททั่วไป

มาตรา ๙ ให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา
เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบ
รัฐธรรมนูญนี้ ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวน
ตามที่เห็นสมควร เป็นผู้พิพากษาประจำแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกา
เพื่อปฏิบัติงานที่จำเป็นในระหว่างที่ยังไม่มีองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๔ สำหรับคดีใดคดีหนึ่ง

มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ดังต่อไปนี้ (รอไว้ก่อน ตรวจสอบให้
ถูกต้องตาม ธรรมนูญ)

(๑) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมืองอื่นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง
ข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ตุลาการศาล
รัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ
ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (ต้องเขียนให้เหมือน ธรรมนูญ.)

(๒) คดีที่มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาบุคคลตาม (๑) หรือบุคคลอื่นเป็นตัวการ ผู้ใช้
หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดทางอาญาตาม (๑) รวมทั้งผู้ให้ ผู้ขอให้ หรือรับว่าจะให้
ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่บุคคลตาม (๑) เพื่อจงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิง
การกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่ (รอไว้ถามศาลฎีกากว่า ถ้าตัวการหนี จะแยกคดีคนธรรมดาไปฟ้องศาล
ปกติได้หรือไม่ มีข้อเสียอะไร)

(๓) คดีที่ประธานรัฐสภาเสนอเรื่องให้ศาลพิจารณาพิพากษาข้อกล่าวหาว่ากรรมการ
ป.ป.ช. มีพฤติการณ์ร้ายรายผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อ
บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

(๔) คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลตาม (๑) ตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร้ายราย
ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

(๕) คดีที่บุคคลตาม (๑) จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อ
คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินหรือหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ
หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่ง
ทรัพย์สินหรือหนี้สิน

มาตรา ๑๑ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่ากรณีมีมูลที่จะดำเนินคดีตามมาตรา ๑๐ (๑) (๒) หรือ (๔) ให้ประธาน ป.ป.ช. ส่งรายงาน เอกสาร และพยานหลักฐาน พร้อมทั้งความเห็นไปยังอัยการสูงสุดภายในสามสิบวัน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีต่อศาล (กรณี (๕) ไม่ต้องเขียนหรือว่าทำอย่างไร) (อยู่ ม. ๕๙)

ให้อัยการสูงสุดยื่นฟ้องคดีภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ภายในระยะเวลาดังกล่าวอัยการสูงสุดมีความเห็นว่าเรื่องที่ส่งมานั้นยังมีข้อไม่สมบูรณ์ และได้แจ้งข้อไม่สมบูรณ์นั้นไปยังคณะกรรมการ ป.ป.ช. (เขียนทำไมในเมื่อเรื่องยังไม่ถึงศาล เป็นขั้นตอนระหว่าง ปปช.กับอัยการ) (อาจเขียนให้อายุความสะดุดลง)

มาตรา ๑๒ ภายในสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งข้อไม่สมบูรณ์ตามมาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. และอัยการสูงสุดตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง โดยมีผู้แทนของแต่ละฝ่ายจำนวนฝ่ายละเท่ากันเป็นคณะทำงาน ให้สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการ คณะทำงานมีอำนาจหน้าที่พิจารณาพยานหลักฐานที่ไม่สมบูรณ์ และรวบรวมพยานหลักฐานให้สมบูรณ์ แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อฟ้องคดีต่อไป

ในกรณีที่คณะทำงานไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการฟ้องคดีได้ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันตั้งคณะทำงาน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนได้ แต่ต้องฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนตามวรรคก่อน ห้ามมิให้พนักงานอัยการรับแก้ต่างคดีให้แก่จำเลย (เขียนทำไม)

มาตรา ๑๓ ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ให้อัยการสูงสุดหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ (น่าจะอยู่ใน กม. ปปช)

มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นฟ้องคดีต่อศาล ให้ประธานศาลฎีกาเรียกประชุมใหญ่ศาลฎีกาโดยเร็ว เพื่อกำหนดจำนวนองค์คณะและเลือกผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่าห้าคนแต่ไม่เกินเก้าคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าวและอีกสองคนเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง (ควรต้องกำหนดว่าคดีประเภทไหนของคณะก็คน โดยกำหนดไว้ให้ชัดแจ้ง และควรเขียนว่าในระหว่างถ้าผู้พิพากษามีอันเป็นไป แต่ยังไม่ถึงห้าคนขึ้นไปจะให้พิจารณาพิพากษาต่อไปได้หรือไม่ โดยไม่ต้องตั้งคนแทน แต่ถ้าเหลือไม่ถึงห้าคน จะต้องตั้งแทน) ให้ไปกำหนดในข้อกำหนดว่าองค์คณะคดีใดก็คน) ยกเลิกสำรอง ให้ตั้งจริง แต่องค์คณะพิจารณาอย่างน้อยต้องมีห้าคน

ในกรณีมีเหตุสมควร ผู้พิพากษาคนใดอาจขอลถอนตัวจากการได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองได้ โดยให้แถลงต่อที่ประชุมใหญ่ก่อนการลงคะแนน และให้ที่ประชุมใหญ่ลงมติว่าจะให้มีการถอนตัวหรือไม่ มติของที่ประชุมใหญ่ให้เป็นที่สุด การเลือกองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองแต่ละคดีให้ใช้วิธีการลงคะแนนลับ ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดเรียงลงไปตามลำดับจนครบจำนวนที่จะเป็นองค์คณะ

พิจารณาพิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาสำหรับคดี ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนเท่ากันในระดับใดอันเป็นเหตุให้มีผู้ได้รับเลือกเกินจำนวนดังกล่าว ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้ได้รับเลือก

ผู้พิพากษาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดีจนกว่าจะสิ้นสุดอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ห้ามมิให้มีคำสั่งให้ผู้พิพากษานั้นไปทำงานที่อื่นนอกศาลฎีกา

การเปลี่ยนแปลงสถานะของผู้พิพากษาในศาลฎีกาที่ได้รับเลือกเป็นองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองไปเป็นผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา ไม่กระทบกระเทือนถึงการที่ผู้นั้นจะปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะผู้พิพากษาหรือองค์คณะผู้พิพากษาสำรองต่อไป (ถ้าเปลี่ยนตำแหน่งละ เช่นไปเป็นประธานศาลอุทธรณ์) (เป็นอะไรในศาลฎีกาก็ได้)

ผู้พิพากษาที่ร่วมประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง องค์คณะผู้พิพากษากับองค์คณะผู้พิพากษาสำรองที่ได้รับเลือกในการประชุมดังกล่าว ตลอดจนบุคคลที่องค์คณะผู้พิพากษามอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่มีสิทธิได้รับเบี้ยประชุม หรือค่าตอบแทน แล้วแต่กรณี ตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมกำหนด

มาตรา ๑๕ ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรองยอมพ้นหน้าที่ในคดีเมื่อ

- (๑) พ้นจากการเป็นข้าราชการตุลาการ
- (๒) ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่ศาลอื่น
- (๓) ถอนตัวเนื่องจากการคัดค้านผู้พิพากษา และองค์คณะผู้พิพากษามีคำสั่งยอมรับ

ตามคำคัดค้านในมาตรา ๑๗

- (๔) เมื่อได้รับอนุญาตจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาให้ถอนตัวได้ กรณีมีเหตุสมควร
- ในกรณีที่มีเหตุตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการเลือกผู้พิพากษาแทนที่ตามวิธีการใน

มาตรา ๑๔ (รอผล ม.๑๔)

มาตรา ๑๖ ในระหว่างการพิจารณาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดเป็นการชั่วคราว หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่พิจารณาคดีนั้นอีกต่อไป ให้องค์คณะผู้พิพากษาสำรองตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกในมาตรา ๑๔ มีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ในวันนัดนั้นแทน หรือเข้าเป็นองค์คณะผู้พิพากษาแทนองค์คณะผู้พิพากษาที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้วแต่กรณี

ในระหว่างการทำคำพิพากษาคดีใด หากมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ทำให้ผู้พิพากษาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีนั้นไม่สามารถทำคำพิพากษาได้อีกต่อไป ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาสำรองตามลำดับคะแนนที่ได้รับเลือกในมาตรา ๑๔ มีอำนาจตรวจสำนวนและร่วมลงลายมือชื่อทำคำพิพากษากับองค์คณะผู้พิพากษาที่เหลือได้ (การมีผู้พิพากษาสำรองอาจขัดต่อแนวคิดที่ไม่ต้องการให้ใครรู้ล่วงหน้าว่าผู้พิพากษาคคนใดจะมานั่งพิจารณาคดี)

มาตรา ๑๗ หากคู่ความฝ่ายใดประสงค์จะคัดค้านผู้พิพากษาคนใดที่ได้รับเลือกเป็นผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาและองค์คณะผู้พิพากษาสำรอง เนื่องจากมีเหตุอันจะคัดค้านผู้พิพากษาได้ ให้อื่นคำร้องต่อศาลก่อนเริ่มการไต่สวนพยานหลักฐาน ในการนี้ ให้องค์คณะผู้พิพากษาไต่สวนตามที่เห็นสมควรแล้วมีคำสั่งยอมรับหรือยกคำคัดค้าน คำสั่งนี้เป็นที่สุด และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษามาประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

การคัดค้านผู้พิพากษาจะกระทำมิได้ หากได้เริ่มการไต่สวนพยานหลักฐานไปแล้ว เว้นแต่ ผู้คัดค้านจะสามารถแสดงต่อศาลได้ว่ามีเหตุสมควรทำให้ไม่สามารถคัดค้านได้ก่อนนั้น

มาตรา ๑๘ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะกำหนดเป็นอย่างอื่น ให้ผู้พิพากษาที่ได้รับคะแนนสูงสุดในการลงคะแนนตามมาตรา ๑๔ วรรคสามเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน ถ้ามีผู้ได้รับคะแนนสูงสุดเท่ากัน ให้ประธานศาลฎีกาจับสลากว่าผู้ใดเป็นผู้พิพากษาเจ้าของสำนวน

ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนมีอำนาจดำเนินการตามมติขององค์คณะผู้พิพากษาและเมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาอีกสองคน มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ที่มิได้เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ (มีอะไรห้ามไม่ให้พร้อม ๆ กันหลายคดีใหม่) (เขามีปัญหาในทางปฏิบัติจึงให้ที่ประชุมใหญ่กำหนดโดยคณะ)

มาตรา ๑๙ ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และข้อกำหนดอื่นเกี่ยวกับการดำเนินคดีเพื่อใช้แก่การปฏิบัติงานของศาลได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ข้อกำหนดตามวรรคหนึ่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

นอกจากที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ กระบวนพิจารณาในศาลให้เป็นไปตามข้อกำหนดตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

มาตรา ๒๐ ให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาไต่สวนพยานหลักฐานต่อเนื่องติดต่อกันไปจนกว่าจะเสร็จการพิจารณา เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ (ทำไม่ถึงติด "ทุกวัน" ปัจจุบันกำหนดให้ทำทุกวันทำการ)

มาตรา ๒๑ ถ้าอัยการสูงสุด หรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดีเกรงว่าพยานหลักฐานซึ่งอาจต้องอ้างอิงในภายหน้าจะสูญหายหรือยากแก่การนำมาไต่สวน ในภายหลัง บุคคลดังกล่าวอาจยื่นคำร้องต่อศาลขอให้มิคำสั่งไต่สวนพยานหลักฐานนั้นไว้ทันทีได้ (จะให้ผู้พิพากษาค้นหาพยานมาฟังพยาน จะยอมให้คนที่ตั้งไว้ประจำ (ตามมาตรา ๘ วรรคสอง) รับฟังหรือไม่ (ให้ผู้พิพากษาในแผนกคดีอาญา เป็นผู้ดำเนินการ และเขียนให้ชัดเจนว่า แม้แต่ก่อนฟ้องก็ได้)

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลประทับฟ้อง ให้ผู้ถูกกล่าวหาหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าจะมีคำพิพากษา เว้นแต่ศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (ต้องเขียนให้ชัดว่าไม่รวมเอกชน)

ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง หรือคำพิพากษานั้นมีผลให้ผู้ใดพ้นจากตำแหน่ง ไม่ว่าจะมีการอุทธรณ์ตามหมวด ๖ หรือไม่ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือวันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่

มาตรา ๒๓ ในระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดีทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคดี

(๒) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง

(๓) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน

(๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้เจ้าพนักงานคดีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและให้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้อข้อมูลหรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่

หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา (ลองเทียบเคียงกับต้นแบบในกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรมมอบอำนาจนี้ อาจเท่ากับเป็นการมอบอำนาจตุลาการให้คนอื่นทำ ลองถามดู ถ้าจะใช้ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา จะดีกว่าไหม) ให้ตั้งได้แต่ให้ทำในส่วนที่เป็นรายละเอียด

มาตรา ๒๔ ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือในกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้นำมาใช้บังคับ หรือในข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่ความมีคำขอ ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา ๒๕ การทำคำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดหรือการพิพากษาคดี ให้ผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนทำความเห็นในการวินิจฉัยคดีเป็นหนังสือพร้อมทั้งต้องแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้ถือมติตามเสียงข้างมาก ในการนี้ องค์คณะผู้พิพากษาอาจมอบหมายให้ผู้พิพากษาคณะใดคนหนึ่งหรือสองคนเป็นผู้จัดทำคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นก็ได้ (ทำไมไม่ให้ผู้พิพากษาเจ้าของสำนวนเป็นคนทำเป็นหลัก ต่อเมื่อมีเหตุพิเศษจึงให้มติดำหนดให้คนอื่นทำ ทำไมถึงต้องให้ทำความเห็นเป็นหนังสือเป็นรายคน เพียงแต่แถลงด้วยวาจาไม่พอหรือ และถ้าเสียงเท่ากันจะอย่างไร ถ้าจะต้องเขียนความเห็น จะทำให้สิ้นเชิงโดยไม่ต้องมีรายละเอียดตามมาตรา ๒๖ ได้ไหม) ให้เขียนมาแต่ข้อเท็จจริงที่เห็นต่าง และคำวินิจฉัย

คำสั่งที่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีหรือคำพิพากษาของศาล ให้เปิดเผยโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ส่วนความเห็นในการวินิจฉัยคดีของผู้พิพากษาในองค์คณะผู้พิพากษาทุกคนให้เปิดเผยตามวิธีการที่ประธานศาลฎีกากำหนด

มาตรา ๒๖ ความเห็นในการวินิจฉัยคดีอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

- (๑) ชื่อคู่ความทุกฝ่าย
- (๒) เรื่องที่ถูกล่าวหา
- (๓) ข้อกล่าวหาและคำให้การ
- (๔) ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา
- (๕) เหตุผลในการวินิจฉัยทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย
- (๖) บทบัญญัติของกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง
- (๗) คำวินิจฉัยคดี รวมทั้งการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้อง ถ้ามี

มาตรา ๒๗ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องจับกุมหรือคุมขังผู้ถูกล่าวหาหรือจำเลย เนื่องจากมีหลักฐานตามสมควรว่าผู้นั้นน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้นั้นจะหลบหนีหรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะผู้ไต่สวนอิสระหรืออัยการสูงสุดอาจร้องขอต่อศาลเพื่อให้ศาลออกหมายจับหรือหมายขังผู้นั้นได้

ในกรณีที่มีการฟ้องคดีแล้ว ไม่ว่าจะมีการคุมขังจำเลยมาก่อนหรือไม่ ให้องค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาถึงเหตุอันควรคุมขังจำเลยและมีคำสั่งตามที่เห็นสมควรหรือปล่อยชั่วคราวจำเลยนั้นได้ (ต้องมีประกันใหม่) (ฟ้องโดยไม่ต้องมีตัวจำเลยก็ได้ไซ้ใหม่) (ถ้าอัยการมาฟ้องแล้วบอกว่าจำเลยหลบหนีไม่มาพบอัยการ ให้ศาลออกหมายเรียกจำเลยให้มาศาล ตามเวลาที่กำหนด ถ้าไม่มาศาลให้ศาลดำเนินคดีไปลับหลังจำเลยได้โดยไม่ต้องลืมหินจำเลยที่จะตั้งหมาย)

หมวด ๒

การดำเนินคดีอาญา

มาตรา ๒๘ ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ได้แก่

- (๑) อัยการสูงสุด
- (๒) คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปฏิบัติตามมาตรา ๑๒ (ความตอนท้ายไม่น่า

จะต้องมี)

มาตรา ๒๙ ในการฟ้องคดีอาญาสำหรับการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบทและบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาล ให้ศาลรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นไว้ด้วย (ถ้าศาลอื่นรับฟ้องเรื่องที่ไม่อยู่ในอำนาจแล้วจะอย่างไร จะให้ออนคดีมาใหม่) ศาลรับจะไปคิดให้ว่าจะทำอย่างไรจึงจะไม่ตกเป็นเครื่องมือ

มาตรา ๓๐ การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ไม่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง

ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือมีข้อความตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีข้อความที่เป็นกรกล่าวหาเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจ

ปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย และต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด พร้อมทั้งชี้ช่องพยานหลักฐานให้ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาไต่สวนข้อเท็จจริงต่อไปได้

ในวันยื่นฟ้องให้จำเลยมาหรือคุมตัวมาศาล และให้โจทก์ส่งสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือคณะผู้ไต่สวนอิสระ แล้วแต่กรณี พร้อมสำเนาอิเล็กทรอนิกส์ต่อศาลเพื่อใช้เป็นหลักในการพิจารณาและรวมไว้ในสำนวน ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร (ทำไม่ถึงต้องมีตัวจำเลย ถ้าจำเลยหนีเลยฟ้องไม่ได้ ถ้าถือเอาว่าในชั้นสอบสวนของ ป.ป.ช. ถ้าจำเลยได้ยื่นคำให้การแก้ข้อกล่าวหาหรือได้รับโอกาสให้ยื่นคำให้การแล้ว เวลาฟ้องศาล จำเลยจะมาหรือไม่มีศาลก็พิจารณาต่อไปได้ โดยไม่ต้องลิสทิจำเลยที่จะมีทนาย จะได้ใหม่)

กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง
การฟ้องคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ไม่ต้อง
ไต่สวนมูลฟ้อง (ย้ายมาจากวรรคหนึ่ง)

มาตรา ๓๑ เมื่อประทับฟ้องแล้ว ห้ามมิให้ศาลอนุญาตให้ถอนฟ้อง เว้นแต่จะได้รับความว่าหากไม่อนุญาตให้ถอนฟ้องจะกระทบกระเทือนต่อความยุติธรรม

มาตรา ๓๒ การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่มีความจำเป็น เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะสำคัญให้ศาลมีคำสั่งให้พิจารณาเป็นการลับได้ (การพิจารณาและไต่สวนพยานหลักฐานให้กระทำต่อหน้าจำเลย เว้นแต่จำเลยหลบหนีหรือไม่มาศาลไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ ให้ศาลพิจารณาหรือไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ แต่ไม่ต้องลิสทิจำเลยที่จะมีทนายแก้ต่าง เขียนเพียงเท่านั้นหรือทำนองนี้ได้ใหม่)

เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจไต่สวนพยานหลักฐานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการไต่สวนพยานหลักฐานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมีอาจกล่าวอ้างได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังไม่จับตัวมาได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือไต่สวน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๓๓ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ (ถ้าแก้มาตรา ๓๒ แล้ว ก็ไม่น่าจะจำเป็น)

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ (ควรแก้เป็นว่าไม่ว่าจะหนีไปตอนไหน) มีให้นำบทบัญญัติมาตรา ๔๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

มาตรา ๓๔ ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีไปในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตามหรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร (จะให้ทำอะไรหรือไม่)

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

มาตรา ๓๕ เมื่อได้มีคำสั่งประทับฟ้องแล้วให้ศาลส่งสำเนาฟ้องแก่จำเลย และนัดคู่ความมาศาลในวันพิจารณาครั้งแรก

นับแต่วันที่จำเลยได้รับสำเนาฟ้องให้จำเลยมีสิทธิขอตรวจและขอคัดสำเนาเอกสารในสำนวนการไต่สวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในวันพิจารณาครั้งแรก เมื่อจำเลยมาอยู่ต่อหน้าศาลและศาลเชื่อว่าเป็นจำเลยจริงให้อ่านและอธิบายฟ้องให้ฟัง และถามว่าได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง คำให้การของจำเลยให้บันทึกไว้ ถ้าจำเลยไม่ให้การก็ให้บันทึกไว้ และถ้าจำเลยให้การปฏิเสธหรือไม่ให้การ ก็ให้ศาลกำหนดวันตรวจพยานหลักฐานโดยให้โจทก์และจำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

กรณีที่จำเลยทราบนัดพิจารณาครั้งแรกโดยชอบแล้วไม่มาศาล ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปโดยถือว่าจำเลยให้การปฏิเสธ

ในคดีที่จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้ข้อหาที่จำเลยรับสารภาพนั้นกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกน้อยกว่าห้าปี หรือโทษสถานที่เบากว่านั้น ศาลอาจเรียกพยานหลักฐานมาไต่สวนต่อไปเพื่อทราบถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดจนกว่าจะพอใจว่าจำเลยกระทำความผิดจริงก็ได้ (ถ้าแก้เป็นให้พิจารณาลับหลังจำเลยได้ มาตรานี้อาจต้องเขียนใหม่ให้สอดคล้องกัน)

มาตรา ๓๖ ให้โจทก์จำเลยยื่นบัญชีระบุพยานต่อศาลพร้อมสำเนาในจำนวนที่เพียงพอก่อนวันพิจารณาตรวจพยานหลักฐานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

การยื่นบัญชีระบุพยานเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่งจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากองค์คณะผู้พิพากษา เมื่อสามารถแสดงเหตุสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้น หรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อให้โอกาสแก่จำเลยในการต่อสู้คดี

มาตรา ๓๗ ในวันตรวจพยานหลักฐาน ให้โจทก์จำเลยส่งพยานเอกสารและพยานวัตถุต่อศาลเพื่อให้อีกฝ่ายตรวจสอบ เว้นแต่องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น เนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น หลังจากนั้นให้โจทก์จำเลยแถลงแนวทางการเสนอ

พยานหลักฐานต่อองค์คณะผู้พิพากษา (เดิมให้ศาลใช้ดุลพินิจเพื่อกำหนดแนวทางผิดไปจากที่ทั้งสองฝ่ายตกลงได้ เพื่อประโยชน์ยุติธรรม)

ในกรณีที่มีได้มีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด องค์คณะผู้พิพากษาจะมีคำสั่งให้รับฟังพยานหลักฐานนั้นโดยไม่ต้องไต่สวนก็ได้ แต่หากมีการโต้แย้งพยานหลักฐานใด (โต้แย้งเมื่อไรก็ได้หรือต้องโต้แย้งก่อน และถ้าศาลรับฟังแล้ว จะโต้แย้งได้หรือไม่ เมื่อเพิ่งพบความผิดปกติ)หรือเมื่อศาลเห็นเองให้องค์คณะผู้พิพากษาดำเนินการไต่สวนพยานหลักฐานนั้นต่อไป (ทำไมใช้คำว่า “ศาล” บ้าง “องค์คณะผู้พิพากษา” บ้าง มีความประสงค์อย่างไร ต่างกันอย่างไร (โต้แย้งเมื่อไรก็ได้) (ให้ศาลใช้ดุลพินิจภายหลังฟังคำโต้แย้งและเหตุผลแล้วว่าจะไต่สวนพยานหลักฐานต่อไปหรือไม่)

มาตรา ๓๘ ในกรณีที่ต้องมีการไต่สวนให้องค์คณะผู้พิพากษากำหนดวันเริ่มไต่สวนโดยให้โจทก์จำเลยทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

(ในกรณีจำเลยหลบหนี ให้ส่งหมายแทน ถ้าไม่มีหมาย ให้ส่งไปยังที่อยู่ของจำเลย)

มาตรา ๓๙ ในการไต่สวนพยานบุคคล ไม่ว่าจะพยานที่คู่ความฝ่ายใดอ้างหรือที่ศาลเรียกมาเอง ให้องค์คณะผู้พิพากษาสอบถามพยานบุคคลเอง โดยการแจ้งให้พยานทราบประเด็นและข้อเท็จจริงซึ่งจะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามศาล ศาลอาจถามพยานเกี่ยวกับข้อเท็จจริงใด ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับคดีแม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอ้างก็ตาม แล้วจึงอนุญาตให้คู่ความถามพยานเพิ่มเติม

การถามพยานตามวรรคหนึ่ง จะใช้คำถามนำก็ได้ (จะยอมให้คู่ความถามนำได้ด้วยหรือ)

หลังจากคู่ความถามพยานตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้คู่ความฝ่ายใดถามพยานอีกเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล

มาตรา ๔๐ บุคคลดังต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรมกำหนด

(๑) พยานบุคคลที่ศาลเรียกมาเองตามมาตรา ๓๙

(๒) บุคคลซึ่งมาให้ถ้อยคำและบุคคลหรือคณะบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตามมาตรา ๖ วรรคสองและวรรคสาม

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลขอให้มาให้ความเห็นตามมาตรา ๔๑

มาตรา ๔๑ ศาลอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้ แต่ต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและให้โอกาสคู่ความตามสมควรในอันที่จะขอให้เรียกผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญฝ่ายตนมาให้ความเห็นโต้แย้งหรือเพิ่มเติมความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญดังกล่าว

มาตรา ๔๒ เมื่อการไตสวนพยานหลักฐานเสร็จสิ้น โจทก์และจำเลยมีสิทธิแถลงปิดคดีของตนภายในเวลาที่ศาลกำหนด แล้วให้องค์คณะผู้พิพากษามีคำพิพากษาและให้อ่านคำพิพากษาในศาลโดยเปิดเผยภายในเจ็ดวันนับแต่วันเสร็จการพิจารณา ถ้ามีเหตุสมควรจะเลื่อนการอ่านไปก่อนก็ได้แต่ต้องไม่เกินสิบสี่วันและต้องบันทึกเหตุนั้นไว้

ในกรณีที่ศาลนัดฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งตามวรรคหนึ่ง แต่จำเลยที่ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มาฟังคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ศาลอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งลับหลังจำเลยได้ และให้ถือว่าจำเลยได้ฟังคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นแล้ว (ถ้ายอมให้พิจารณาลับหลังจำเลย อาจต้องเขียนใหม่ให้สอดคล้องกัน)

มาตรา ๔๓ ให้ถือว่าพยานบุคคลใดคืออาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้เป็นพยานที่อาจได้รับการคุ้มครองตามมาตรการพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพยานในคดีอาญา

มาตรา ๔๔ การริบทรัพย์สินในการดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม นอกจากศาลจะมีอำนาจริบทรัพย์สินตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (มาตรานี้จะใช้กับกรณีใด ในความผิดอะไร ถ้าทำความผิดบางอย่างทรัพย์สินที่ใช้ในการทำผิดจะอยู่ในมือคนอื่น เช่น การให้สินบน เงินที่ใช้ในการกระทำความผิดคือเงินสินบนที่ให้กับเจ้าหน้าที่ ๆ ไม่ได้ใช้เงินหรือมีไว้เพื่อใช้ในการทำผิด) ต้องเพิ่มทรัพย์สินที่ได้รับมาจากการกระทำความผิด

(๑) ทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการกระทำความผิดหรือจากการเป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้โฆษณาหรือประกาศให้ผู้อื่นกระทำความผิด

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอน ด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) หรือ (๒)

(๔) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

ในการที่ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินตาม (๑) ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด รวมทั้งโอกาสที่จะนำทรัพย์สินนั้นไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

ในกรณีที่ศาลเห็นว่าวิธีการอื่นที่จะทำให้บุคคลไม่สามารถใช้ทรัพย์สินตาม (๑) ในการกระทำความผิดได้อีกต่อไป ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ดำเนินการตามวิธีการดังกล่าวแทนการริบทรัพย์สิน

หากการดำเนินการตามวรรคสามไม่เป็นผล ศาลจะมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้นในภายหลังก็ได้

มาตรา ๔๕ การดำเนินคดีตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าโจทก์จะมีคำขอหรือไม่ก็ตาม บรรดาทรัพย์สินดังต่อไปนี้ให้ริบเสียทั้งสิ้น เว้นแต่เป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด (ต้องแก้ให้มีตัวตนจริง ๆ)

(๑) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อจูงใจให้กระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำอันมิชอบด้วยหน้าที่

(๒) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มาจากการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือความผิดในลักษณะเดียวกันตามกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือตามกฎหมายอื่น

(๓) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่ได้ให้ ขอให้ หรือรับว่าจะให้ เพื่อจูงใจบุคคลให้กระทำความผิด หรือเพื่อเป็นรางวัลในการที่บุคคลได้กระทำความผิด

(๔) ทรัพย์สินหรือประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ที่บุคคลได้มาจากการจำหน่าย จ่าย โอนด้วยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) หรือ (๓)

(๕) ดอกผลหรือประโยชน์อื่นใดอันเกิดจากทรัพย์สินหรือประโยชน์ตาม (๑) (๒) (๓) หรือ (๔)

(ถ้าทรัพย์สินนั้นโอนไปอยู่บุคคลที่สาม จะเอาไหม ถ้าเอาต้องมีเงื่อนไขเพื่อกันคนบริสุทธิ์)

มาตรา ๔๖ ในการพิพากษาคดีหรือภายหลังจากนั้น ถ้าความปรากฏแก่ศาลเองหรือความปรากฏตามคำขอของโจทก์ว่า สิ่งที่ศาลจะสั่งริบหรือได้สั่งริบ โดยสภาพไม่สามารถส่งมอบได้สูญหาย หรือไม่สามารถติดตามเอาคืนได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด หรือได้มีการนำสิ่งนั้นไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่น หรือได้มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น หรือการติดตามเอาคืนจะกระทำได้โดยยากเกินสมควร หรือมีเหตุสมควรประการอื่น ศาลอาจกำหนดมูลค่าของสิ่งนั้นโดยคำนึงถึงราคาท้องตลาดในวันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง และสั่งให้ผู้มีหน้าที่ต้องส่งสิ่งศาลสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด (รวมถึงเงินที่ใช้ไปหมดแล้วหรือยัง และจะให้รวมหรือไม่)

การกำหนดมูลค่าตามวรรคหนึ่งกรณีที่มีการนำไปรวมเข้ากับทรัพย์สินอื่นหรือในกรณีมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนต่ำกว่าราคาท้องตลาดของสิ่งศาลสั่งริบในวันที่มีการจำหน่าย จ่าย โอนสิ่งนั้น ให้ศาลกำหนดโดยคำนึงถึงสัดส่วนของทรัพย์สินที่มีการรวมเข้าด้วยกันนั้น หรือมูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มาแทนสิ่งนั้น แล้วแต่กรณี

ในการสั่งให้บุคคลชำระเงินตามวรรคหนึ่ง ศาลจะกำหนดให้ผู้นั้นชำระเงินทั้งหมดในคราวเดียวหรือจะให้ผ่อนชำระก็ได้ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นธรรมแก่กรณี และถ้าผู้นั้นไม่ชำระหรือชำระไม่ครบถ้วนตามจำนวนและภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ต้องเสียดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดตามอัตราที่กฎหมายกำหนด (กฎหมายอะไรกำหนด ควรให้ศาลกำหนดเสียเองจะดีไหม) OK และให้ศาลมีอำนาจสั่งให้บังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลนั้นได้ไม่เกินจำนวนเงินที่ยังค้างชำระ

หมวด ๓

การดำเนินคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

มาตรา ๔๗ ในการพิจารณาพิพากษาคดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ เว้นแต่มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๕ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาตรา ๔๒ มาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม (ตรวจสอบว่าเรื่องอะไร และมีเขียนในหมวดนี้เป็นอย่างไรหรือไม่)

มาตรา ๔๘ คำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากจะต้องระบุ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกกล่าวหา ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติแล้ว จะต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินและสถานที่ตั้งของทรัพย์สินที่ขอให้ตกเป็นของแผ่นดิน ชื่อ และที่อยู่ของผู้ครอบครองหรือมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในขณะยื่นคำร้องด้วย

มาตรา ๔๙ เมื่อได้รับคำร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ให้ศาลประกาศคำร้องดังกล่าวในที่เปิดเผยตามวิธีการในข้อกำหนดตามมาตรา ๑๙

บุคคลภายนอกอาจร้องคัดค้านเข้ามาในคดีได้ แต่ต้องกระทำก่อนศาลมีคำพิพากษา (ถ้าเขาเพิ่งรู้เมื่อศาลมีคำพิพากษาแล้วจะอย่างไร)

มาตรา ๕๐ ผู้ใดกล่าวอ้างโต้แย้งว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติก็ มิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติก็ ผู้นั้นมีภาระการพิสูจน์ต่อศาล

ถ้าผู้ที่มีภาระการพิสูจน์ตามวรรคหนึ่งไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้เกิดจากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ ให้ศาลสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นคนวิกลจริตไม่อยู่ในภาวะทำการพิสูจน์ต่อศาลได้ หรือผู้ที่กล่าวอ้างโต้แย้งเป็นทนายหรือผู้จัดการมรดก ให้ศาลคำนึงถึงความสามารถในการพิสูจน์ของบุคคลดังกล่าวและพิจารณาพิพากษาตามที่เห็นเป็นการยุติธรรม

หมวด ๔

การดำเนินคดีต่อกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๕๑ เมื่อได้รับแจ้งจากประธานรัฐสภาว่ามีเหตุอันควรสงสัยว่ากรรมการ ป.ป.ช.ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่ หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้ดำเนินการเลือกองค์คณะผู้พิพากษาตามมาตรา ๑๔ (มาตรานี้ยังไม่สอดคล้องกับ ม.๒๓๖ ซึ่งกำหนดให้ประธานศาลฎีกาเป็นผู้ตั้ง)

มาตรา ๕๒ ให้องค์คณะผู้พิพากษาคัดเลือกบุคคลผู้ซึ่งมีความเป็นกลางทางการเมือง และมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ จำนวนไม่น้อยกว่าห้าคน เป็นผู้ไต่สวนอิสระ ทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีตามคำร้องขอ แล้วเสนอรายชื่อไปยังประธานศาลฎีกาเพื่อแต่งตั้ง

ให้ประธานศาลฎีกาแต่งตั้งคณะผู้ไต่สวนอิสระตามรายชื่อที่ได้รับจากองค์คณะผู้พิพากษา

ผู้ไต่สวนอิสระต้องไม่เป็นข้าราชการตุลาการศาลยุติธรรม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกหรือดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง หรือตำแหน่งอื่นใดของพรรคการเมืองในระยะสิบปีก่อนวันได้รับการแต่งตั้ง

ในการดำเนินการของผู้ไต่สวนอิสระ ให้ผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต โดยอนุโลม (ถ้าแก้ ม. ๕๑ มาตรานี้น่าจะต้องแก้ไขด้วย)

มาตรา ๕๓ ผู้ไต่สวนอิสระให้แต่งตั้งจากข้าราชการอัยการที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษหรืออัยการอาวุโสที่เคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอัยการผู้เชี่ยวชาญพิเศษอย่างน้อยหนึ่งคน และที่เหลือให้พิจารณาแต่งตั้งตามความเหมาะสมแก่คดีจากบุคคลผู้มีสัญชาติไทยที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปีในวันแต่งตั้งและต้องมีความประพฤติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) รับราชการหรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าประเภทบริหารระดับสูงหรือตำแหน่งทางบริหารในหน่วยราชการที่เทียบเท่าประเภทบริหารระดับสูงตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน

(๒) เป็นหรือเคยเป็นผู้สอนกฎหมายในมหาวิทยาลัยไม่น้อยกว่าสิบปี

(๓) เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านการเงิน การบัญชี หรือวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในคดี โดยเคยปฏิบัติงานด้านดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าสิบปี (น่าจะอยู่ในระดับเดียวกับ คนเป็น ป.ป.ช.)

มาตรา ๕๔ ผู้ไต่สวนอิสระต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

(๒) เป็นผู้เคยรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๓) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ

(๔) ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาลหรือโดยคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

(๕) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (หรือสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง)

(๖) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

(๗) เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่ากระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

(๘) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะ
 ร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
 (ตรวจสอบกับลักษณะต้องห้ามของ ป.ช.ด้วย)

มาตรา ๕๕ ผู้ไต่สวนอิสระจะได้รับค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และ
 ค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา ๕๖ คณะผู้ไต่สวนอิสระมีอำนาจสั่งให้กรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกกล่าวหาแสดง
 รายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะเพื่อประกอบการไต่สวน
 ตามรายการ วิธีการ และภายในระยะเวลาที่คณะผู้ไต่สวนอิสระกำหนด (ควรมีอำนาจเรียกรายการ
 ทรัพย์สินที่แจ้งไว้เดิมมาดูได้ด้วย)

ระยะเวลาตามวรรคหนึ่งต้องไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ แต่ไม่เกินหกสัปดาห์

มาตรา ๕๗ คณะผู้ไต่สวนอิสระต้องทำการไต่สวนและทำความเห็นให้เสร็จสิ้น
 ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง แต่องค์คณะผู้พิพากษา(ประธานศาลฎีกา)อาจขยายระยะเวลา
 ให้เท่าที่จำเป็นได้

ในกรณีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระมีมติว่าข้อกล่าวหาต่อกรรมการ ป.ป.ช. นั้นมีมูล ให้
 คณะผู้ไต่สวนอิสระส่งสำนวนการไต่สวนไปยังอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล

ให้อัยการสูงสุดฟ้องคดีอาญาตามความเห็นของคณะผู้ไต่สวนอิสระภายในหกสิบวัน
 นับแต่วันได้รับเรื่องตามวรรคหนึ่ง

ในกรณีที่ไม้อาจฟ้องคดีได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคสาม ให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง
 ต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลาฟ้องคดีออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด แต่
 ทั้งนี้ต้องฟ้องภายในอายุความ

ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ และหมวด ๓ มาใช้บังคับในการดำเนินคดีตามหมวดนี้
 ด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๕๘ ในกรณีที่คณะผู้ไต่สวนอิสระเห็นว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้สั่งยุติเรื่อง
 คำสั่งของคณะผู้ไต่สวนอิสระตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา ๕๗ และ ๕๘ ยังไม่สอดคล้องกับ รธน. ๒๓๕, ๒๓๖, ๒๓๗ น่าจะต้องเขียน
 ใหม่

หมวด ๕

การดำเนินคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการที่บุคคลตาม
 มาตรา ๑๐(๑) ผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ และมีพฤติการณ์อันควรเชื่อได้ว่ามีเจตนาไม่แสดงที่มาแห่งทรัพย์สินหรือหนี้สิน ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาลภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ลงมติว่ามีภาระทำนั้น (น่าจะยังไม่สอดคล้องกับม.๒๓๕ วรรคเจ็ด)

กรณีที่ไม่อาจยื่นคำร้องได้ก่อนพ้นระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขออนุญาตขยายระยะเวลายื่นคำร้องออกไปได้อีกไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันครบกำหนด

มาตรา ๖๐ คำร้องตามมาตรา ๕๙ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้นั้น บุคคลที่ผู้นั้นมีหน้าที่รับผิดชอบต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ระยะเวลาที่ต้องยื่นรวมทั้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดโดยชัดแจ้งพร้อมทั้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ผลการตรวจสอบและรายงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต รวมทั้งมติและรายงานการประชุมของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

มาตรา ๖๑ การพิจารณาพิพากษาคดีตามหมวดนี้ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๒ การดำเนินคดีอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีมีข้อขัดข้องในการดำเนินคดีส่วนอาญา ที่อาจทำให้การวินิจฉัยคดีล่าช้าออกไป องค์คณะผู้พิพากษาอาจมีคำสั่งให้แยกการดำเนินคดีในส่วนอาญาออกเป็นอีกคดีหนึ่ง แล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีต่อไปได้ (แยกแล้วคดีอาญาจะไปฟ้องที่ไหน)

หมวด ๖

อุทธรณ์

มาตรา ๖๒ คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

มาตรา ๖๓ ในกรณีที่จำเลยซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังเป็นผู้อุทธรณ์ จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ศาลมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ เขียนในทางที่ให้ผู้อุทธรณ์ต้องมายื่นอุทธรณ์ด้วยตนเอง

(เขียนเพิ่มเพื่อเป็นการเตือนให้ศาลเปิดเทปอิเล็กทรอนิกส์ได้ (ถ้ามี))

มาตรา ๖๔ คดีที่ไม่มีอุทธรณ์คำพิพากษาให้เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านหรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาของศาล

มาตรา ๖๕ การวินิจฉัยอุทธรณ์ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ให้ดำเนินการโดยองค์คณะของศาลฎีกาซึ่งประกอบด้วยผู้พิพากษาจำนวนเก้าคน ซึ่งที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาคัดเลือกจากผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกาหรือ

ผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา ซึ่งไม่เคยพิจารณา คดีนั้นมาก่อน (เดิมให้เหมือนกับ รธน. ในเรื่องรายคดี และ....)

(ตอนสืบพยานควรให้พยานสามารถให้การได้เองได้)

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๒๖ มาใช้บังคับแก่ การดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ โดยอนุโลม

มาตรา ๖๖ ในคดีเรื่องใด หากมีปัญหาข้อกฎหมายที่ศาลฎีกาเคยวินิจฉัยไว้แตกต่างกัน (หรือจะวินิจฉัยแตกต่างไปจากที่เคยมีคำวินิจฉัยไว้) ผู้พิพากษาคนหนึ่งคนใดในองค์คณะวินิจฉัย อุทธรณ์หรือประธานแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในศาลฎีกาจะเสนอประธานศาลฎีกาให้มีการวินิจฉัยปัญหานั้นโดยที่ประชุมใหญ่ก็ได้

คำวินิจฉัยของที่ประชุมใหญ่ตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นคำพิพากษาโดยที่ประชุมใหญ่ ของศาลฎีกา (ถ้าให้ที่ประชุมใหญ่วินิจฉัยปัญหา แล้วให้องค์คณะพิพากษาไปตามคำวินิจฉัยดัง นั้น จะ ได้ใหม่) ให้วินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่เป็นปัญหา แล้วองค์คณะนำมาทำคำวินิจฉัย

หมวด ๗

การบังคับคดี

มาตรา ๖๗ การบังคับให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีให้เป็นไปตาม

มาตรา ๑๔

คำพิพากษาและคำสั่งตามวรรคหนึ่งให้เป็นที่สุด (แปลว่าอะไร) หมายถึงชั้นบังคับคดี

มาตรา ๖๘ การบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่า สิ่งที่ศาลสั่งริบหรือสั่งให้ตกเป็นของแผ่นดิน ให้กระทำได้ภายในสิบปีนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด และให้อัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. แล้วแต่กรณี เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการ ดำเนินการบังคับคดี โดยให้ร้องขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีและ(เมื่อเป็นคดีอาญา ห้ามมิให้ร้องขอให้ออกหมายอีก) ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีของกรมบังคับคดีมีอำนาจหน้าที่ยึดหรืออายัด ทรัพย์สินและขายทอดตลาดตามที่ได้รับแจ้งจากอัยการสูงสุดหรือสำนักงานคณะกรรมการป.ป.ช. ทั้งนี้ มิให้หน่วยงานของรัฐเรียกค่าฤชาธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายจากผู้ดำเนินการบังคับคดี

การบังคับคดีตามวรรคหนึ่งให้กระทำได้แม้ว่าบุคคลซึ่งต้องชำระเงินแทนมูลค่าสิ่งที่ ศาลสั่งริบถึงแก่ความตายไปแล้ว หากปรากฏว่าคำพิพากษาถึงที่สุดก่อนผู้นั้นถึงแก่ความตาย (ถ้าถึง ที่สุดหลังตายแล้วยึดไม่ได้หรือ (ถ้าให้ศาลสั่ง ป.ป.ช. เพื่อบังคับคดีได้เลยก็น่าจะดี)

มาตรา ๖๙ ในกรณีที่ศาลสั่งริบทรัพย์สิน ตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕ ไปแล้ว หากปรากฏในภายหลังโดยคำร้องของเจ้าของที่แท้จริงว่า ผู้เป็นเจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วย ในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตามสภาพที่เป็นอยู่ ถ้าทรัพย์สินนั้นยังคงมีอยู่ใน ความครอบครองของเจ้าพนักงาน คำร้องของเจ้าของที่แท้จริงนั้นจะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

ในกรณีที่ต้องมีการบังคับคดีเอาแก่ทรัพย์สินอื่นของบุคคลซึ่งต้องชำระเงินตาม มาตรา ๔๖ หากปรากฏโดยคำร้องของผู้เป็นเจ้าของแท้จริงในทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดว่าผู้เป็น เจ้าของแท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ก็ให้ศาลสั่งให้คืนทรัพย์สินนั้นตาม สภาพที่เป็นอยู่ หากไม่อาจส่งคืนทรัพย์สินได้ให้คืนเป็นเงินแทนตามราคาที่เหมาะสมได้ในวันที่ยึดหรือ อายัดทรัพย์สินหรือตามราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินนั้น แล้วแต่กรณี คำร้องของผู้เจ้าของ ที่แท้จริงเช่นนี้จะต้องกระทำต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันยึดหรืออายัดทรัพย์สินดังกล่าว

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๗๐ บทบัญญัติในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เว้นแต่หมวด ๖ ไม่ใช่บังคับแก่บรรดาคดีที่ยื่นฟ้องไว้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ และให้ ใช้กฎหมายซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นฟ้องนั้นบังคับแก่คดีดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

มาตรา ๗๑ บรรดาระเบียบและข้อกำหนดเกี่ยวกับการพิจารณาพิพากษาคดีของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ออกตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ก่อนการแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ให้ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าจะมีระเบียบหรือข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ